

מו:

סדר תעניות כיצד פרק שני תענית

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) וְלֵב יָדָא (ב) וְיָדָא (ג) וְיָדָא (ד) וְיָדָא (ה) וְיָדָא (ו) וְיָדָא (ז) וְיָדָא (ח) וְיָדָא (ט) וְיָדָא (י) וְיָדָא (יא) וְיָדָא (יב) וְיָדָא (יג) וְיָדָא (יד) וְיָדָא (טו) וְיָדָא (טז) וְיָדָא (יז) וְיָדָא (יח) וְיָדָא (יט) וְיָדָא (כ) וְיָדָא (כא) וְיָדָא (כב) וְיָדָא (כג) וְיָדָא (כד) וְיָדָא (כה) וְיָדָא (כו) וְיָדָא (כז) וְיָדָא (כח) וְיָדָא (כט) וְיָדָא (ל)

ואפילו בקמייתא. כלומר ואפי' בג' תעניות הראשונות ובג' שניות קאמר במתני' דמוילין את המיכה לרחובה של עיר ואומר כ"ד זכרות כו' ורמינהו והתניא ראשונות ושניות נכנסין כו' פו ומתפללין בה כדרך כל השנה כולה כלומר שאלמר י"ח זכרות כדרך שמתפללין כל השנה וקשה דהא לעיל (ו) צ"פ"ק (דף י"ג): קאמרין אין בג' תעניות שניות לשלש ראשונות אלא שנאלו (ס) מתפללין ומותרין בשעית מלאכה ובאלו אסורין בשעית מלאכה הא לעיל וענין עשרים וארבעה זה זה שזין דבין בראשונות בין באלמעיית היו אומרים כ"ד ועוד קשה דלמריין לעיל ואיכתיב אומא באלמעיית נמי כיועא מהא דהא וי"ל דהא דקאמר הכא ומתפללין כדרך כל השנה לאו בשעירם וארבע זכרות קאמר אלא קאמר שמתפללין כדרך כל השנה שלא היו מוילין את המיכה לרחובה של עיר:

ג א מ"י פ"ד מלכות
תענית הלכה ו' טור א"ח
סימן תענית:
ד ב מ"י שם פ"ג ה"ב:
ה ג מ"י שם הלכה ג:
ו ד מ"י שם הלכה ו'
ז ה ו מ"י פ"ג מלכות
ז"ח גלית מקדש הלכה ו':
ח ז מ"י שם הלכה ו':
ט ח מ"י פ"ו מלכות לו'
י ח מ"י שם הלכה ו':
יא ט מ"י פ"ג מלכות
יב ט מ"י שם פ"ג הל' א'
יג ט מ"י שם פ"ג הל' א'
יד ט מ"י שם פ"ג הל' א'
טו ט מ"י שם פ"ג הל' א'
טז ט מ"י שם פ"ג הל' א'
יז ט מ"י שם פ"ג הל' א'
יח ט מ"י שם פ"ג הל' א'
יט ט מ"י שם פ"ג הל' א'
כ ט מ"י שם פ"ג הל' א'

תורה אור השלם

א. ויאמר משה אל
אדוני ואלא תענה
ולאיתמר בניו ראשיכם
אל תפריעו ובגדיכם על
תפריעו ולא תפנו ולא
כל העדה יקעו ואחזיקם
כל בית ישראל יבכו את
השופר אשר שוף יי'
יקרא י'

כדינו חננאל
ואקשין. סדר תעניות
מבלי ובבולחו מוציאין
את התיבה, והתניא שלש
תעניות הראשונות
(משניות) נכנסין לבתי
מכירות ולמדרשות
ומתפללין כדרך
שמתפללין כל השנה, שבע
אחרונות מוציאין את
התיבה לרחובה של עיר
כו'. ושני רב פפא, כי נתן
מוציאין את התיבה בשבע
אחרונות נתן. ואקשין
אידך, [אמאי] און מתחילין
מן הקטן. דהניא ר' אושר
בגדולה מתחילין מן
הגדול. שנאמר ויאמר
משה אל אהרן לוואל
אלעזר ואל איתמר בניי,
ובקלה מתחילין מן
הקטן. דאמר מר בתחלה
נתקלה ונתן ואחריו נתן
ואחריו אדם ושניין,
ותנת אפר על ראש הנשיא,
חשיבות היא לו. דקמיין
ליה חשיבות קמי קודשא
ברוך הוא לבעי דחמי
אבולו עלמא. ולמה אינו
נתן הנשיא ואב בית דין
הם בעצמם על ראשיהם.
ומתחילין מן אחרים
גדול הוא מהמתכבש
[מ]עצמו. כלומר בשה
גדולה היא, כדי שיזוין כל
לבו.

הגהות הב"ח

(א) נ"ב' תל אבותי על ים
סוף כי' היום היה וכן בכל
ברכה וברכה וספדא
הדרב' אלא תמסין:
(ב) ואלו הן משלימין
כי' ואם היו מתענים
ומשלימין לא היה להם:
(ג) ד"ה שלא להפקיע על ים
פטרות גדולת אמת ליום
התענית ללל תמידי:
(ד) תוספת ד"ה ואפילו
כי' וקשה דהא לעיל כי
פטרות התענית קאמר כי'
לעיל ואם קן פטר דברי
המקשה חרדי אלא
המקשה דלין מתפללין אלא
י"ח: (ה) בא"ה אלא שאלו
מוותרין בשעית אחרים
כי' כג"ל ויתכן שמתפללין
מתקן: (ו) ד"ה ויתענין כי' כג"ל
שה"ה האפר היו כי' כג"ל
ותיבת הוא נתקן:

וכד הנגלה על אשית בית אב
עובדין אומו היום ובאשים כל לפיטע
ואם היו מתענים (ו) לא היה להם
כח לעמוד בעבודה: **אנשי בית אב.**
המשמרה מתחלקת לשבעה נתי אבות
כנגד שבעת ימי השבוע בית אב ליום:
אנשי מעמד. אחד כהנים ולוים
וישראלים הקבועים ועומדין ומתפללין
על קרבן אמיסם שיתקבל לרזון
ועומדים לשם בשעת עבודה דהיאך
קרבנו על אדם קרב והוא אינו
עומד על גביהם, וכולהו מפרש בפרק
אחרון (דף טו): **מוסרין לשפות יין.**
לאו בני תענית איתמר אלא אנב
דמיירי כגני משמר מייתי לה:
בלילום. אין לחוש שמה תכבד
העבודה שהרי ראו מנעבדין שפקעו
הקרבנות ולא כבדה העבודה (ז) ושיצאו
רוז קרבנות ולא יספיקו בני בית
אב של אותו היום וצריכין אלו לפייען
והכי אין צריכין לעבודה משום
שכרות: **אנשי בית אב אסורין בין**
ביום בין בלילה. לפי שהיו מעלין
כל הלילה אצרים ופדירים שפקעו
מעל המזבח אי"ג לא גמרו ביום
גומרים בלילה. אבל אנשי משמר אין
צריכין לפייען בלילה להפקיע במזוג
דבית אב יכול להספיק לצד היפוך
המערבה: **אסורים לספר ולכנס.**
אלא משמרתם לאותה שנת
משמרתם למשמרתם לכן. ובעומא
מפרש בגמרא (ס) **ובחמישי.** של
משמרתן מותרים. דרך רוב בני
אדם להספיר בחמישי ולא נעבד
שנת מפני הטורח: **כל הכסוב**
כמגילת העניות דלא למיסד. דלית
יומיא דלא להתענה ומקאתהון
דחמיירי טפי דלא למיסד דאוותן שהן
חמורים ואסורים בהספד לפינו אסור
בהספד דילמא אחי למיעבד ביו"ט
גופיה: ולאחריו מוסר. דכיון שעבד
יוס לא חייסין. ואותן שאינן חמורין
ליאסר בהספד אלא דלא להתענה
בין לפניו כו': **שלא להפקיע את**
למתיבייש

כדינו חננאל
ואקשין. סדר תעניות
מבלי ובבולחו מוציאין
את התיבה, והתניא שלש
תעניות הראשונות
(משניות) נכנסין לבתי
מכירות ולמדרשות
ומתפללין כדרך
שמתפללין כל השנה, שבע
אחרונות מוציאין את
התיבה לרחובה של עיר
כו'. ושני רב פפא, כי נתן
מוציאין את התיבה בשבע
אחרונות נתן. ואקשין
אידך, [אמאי] און מתחילין
מן הקטן. דהניא ר' אושר
בגדולה מתחילין מן
הגדול. שנאמר ויאמר
משה אל אהרן לוואל
אלעזר ואל איתמר בניי,
ובקלה מתחילין מן
הקטן. דאמר מר בתחלה
נתקלה ונתן ואחריו נתן
ואחריו אדם ושניין,
ותנת אפר על ראש הנשיא,
חשיבות היא לו. דקמיין
ליה חשיבות קמי קודשא
ברוך הוא לבעי דחמי
אבולו עלמא. ולמה אינו
נתן הנשיא ואב בית דין
הם בעצמם על ראשיהם.
ומתחילין מן אחרים
גדול הוא מהמתכבש
[מ]עצמו. כלומר בשה
גדולה היא, כדי שיזוין כל
לבו.

וכד הנגלה על אשית בית אב
עובדין אומו היום ובאשים כל לפיטע
ואם היו מתענים (ו) לא היה להם
כח לעמוד בעבודה: **אנשי בית אב.**
המשמרה מתחלקת לשבעה נתי אבות
כנגד שבעת ימי השבוע בית אב ליום:
אנשי מעמד. אחד כהנים ולוים
וישראלים הקבועים ועומדין ומתפללין
על קרבן אמיסם שיתקבל לרזון
ועומדים לשם בשעת עבודה דהיאך
קרבנו על אדם קרב והוא אינו
עומד על גביהם, וכולהו מפרש בפרק
אחרון (דף טו): **מוסרין לשפות יין.**
לאו בני תענית איתמר אלא אנב
דמיירי כגני משמר מייתי לה:
בלילום. אין לחוש שמה תכבד
העבודה שהרי ראו מנעבדין שפקעו
הקרבנות ולא כבדה העבודה (ז) ושיצאו
רוז קרבנות ולא יספיקו בני בית
אב של אותו היום וצריכין אלו לפייען
והכי אין צריכין לעבודה משום
שכרות: **אנשי בית אב אסורין בין**
ביום בין בלילה. לפי שהיו מעלין
כל הלילה אצרים ופדירים שפקעו
מעל המזבח אי"ג לא גמרו ביום
גומרים בלילה. אבל אנשי משמר אין
צריכין לפייען בלילה להפקיע במזוג
דבית אב יכול להספיק לצד היפוך
המערבה: **אסורים לספר ולכנס.**
אלא משמרתם לאותה שנת
משמרתם למשמרתם לכן. ובעומא
מפרש בגמרא (ס) **ובחמישי.** של
משמרתן מותרים. דרך רוב בני
אדם להספיר בחמישי ולא נעבד
שנת מפני הטורח: **כל הכסוב**
כמגילת העניות דלא למיסד. דלית
יומיא דלא להתענה ומקאתהון
דחמיירי טפי דלא למיסד דאוותן שהן
חמורים ואסורים בהספד לפינו אסור
בהספד דילמא אחי למיעבד ביו"ט
גופיה: ולאחריו מוסר. דכיון שעבד
יוס לא חייסין. ואותן שאינן חמורין
ליאסר בהספד אלא דלא להתענה
בין לפניו כו': **שלא להפקיע את**
למתיבייש

כדינו חננאל
ואקשין. סדר תעניות
מבלי ובבולחו מוציאין
את התיבה, והתניא שלש
תעניות הראשונות
(משניות) נכנסין לבתי
מכירות ולמדרשות
ומתפללין כדרך
שמתפללין כל השנה, שבע
אחרונות מוציאין את
התיבה לרחובה של עיר
כו'. ושני רב פפא, כי נתן
מוציאין את התיבה בשבע
אחרונות נתן. ואקשין
אידך, [אמאי] און מתחילין
מן הקטן. דהניא ר' אושר
בגדולה מתחילין מן
הגדול. שנאמר ויאמר
משה אל אהרן לוואל
אלעזר ואל איתמר בניי,
ובקלה מתחילין מן
הקטן. דאמר מר בתחלה
נתקלה ונתן ואחריו נתן
ואחריו אדם ושניין,
ותנת אפר על ראש הנשיא,
חשיבות היא לו. דקמיין
ליה חשיבות קמי קודשא
ברוך הוא לבעי דחמי
אבולו עלמא. ולמה אינו
נתן הנשיא ואב בית דין
הם בעצמם על ראשיהם.
ומתחילין מן אחרים
גדול הוא מהמתכבש
[מ]עצמו. כלומר בשה
גדולה היא, כדי שיזוין כל
לבו.

כדינו חננאל
ואקשין. סדר תעניות
מבלי ובבולחו מוציאין
את התיבה, והתניא שלש
תעניות הראשונות
(משניות) נכנסין לבתי
מכירות ולמדרשות
ומתפללין כדרך
שמתפללין כל השנה, שבע
אחרונות מוציאין את
התיבה לרחובה של עיר
כו'. ושני רב פפא, כי נתן
מוציאין את התיבה בשבע
אחרונות נתן. ואקשין
אידך, [אמאי] און מתחילין
מן הקטן. דהניא ר' אושר
בגדולה מתחילין מן
הגדול. שנאמר ויאמר
משה אל אהרן לוואל
אלעזר ואל איתמר בניי,
ובקלה מתחילין מן
הקטן. דאמר מר בתחלה
נתקלה ונתן ואחריו נתן
ואחריו אדם ושניין,
ותנת אפר על ראש הנשיא,
חשיבות היא לו. דקמיין
ליה חשיבות קמי קודשא
ברוך הוא לבעי דחמי
אבולו עלמא. ולמה אינו
נתן הנשיא ואב בית דין
הם בעצמם על ראשיהם.
ומתחילין מן אחרים
גדול הוא מהמתכבש
[מ]עצמו. כלומר בשה
גדולה היא, כדי שיזוין כל
לבו.

גליון הש"ס

ה"ה ר"ה מילת תענית
בבבבב. עין לעיל פ"ג י'
פ"ה רש"י ד"ה מלל:

הגהות הגר"א

[א] בבבבב ותקעו כ"ל
תקעו (וביה במעניות):
[ב] נ"ב' וכל אחד ואחד
טתן כ"ל ונכתיבם מותקן
[ג] שם כל איהי מותקן
כ"ל: [ד] שם כל איהי
טתן כ"ל ונכתיבם מותקן:

רבינו גרשום

ואפ"י בקמייתא. כלומר
התני בסתם מוציאין את
התיבה, דהשמיא אפילו
בראשונות.